

Rapport 2013:34

Ombyggnad för visningsmonter i Norra Strö kyrka

Antikvarisk medverkan, 2013

Åsa Eriksson Green

Rapport 2013:34

Ombyggnad för visningsmonter i Norra Strö kyrka

Antikvarisk medverkan, 2013
Norra Strö socken, 1092
Kristianstad kommun
Skåne län

Åsa Eriksson Green

Regionmuseet Kristianstad Landsantikvarien i Skåne

Kristianstad
Box 134, Stora Torg
291 22 Kristianstad
Tel 044 – 13 58 00 vx, Fax 044 – 21 49 02

Lund
Box 153, St Larsomr. Byggnad 10
221 00 Lund
Tel 046 – 15 97 80 vx, Fax 046 – 15 80 39

www.regionmuseet.se

© 2013 Regionmuseet Kristianstad / Landsantikvarien i Skåne
Rapport 2013:34

Omslagsfoto: Den nya visningsmontern på plats under läktaren i Norra Strö kyrka.
Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriverket, Gävle. Dnr 507-99-502.

Ombyggnad för visningsmonter i Norra Strö kyrka

Innehåll

Sammanfattning av utförda åtgärder	7
Administrativa uppgifter	7
Byggnadshistorik med relevans för ärendet	7
Utförda åtgärder	7
I vapenhuset	9
Avvikelser från handlingarna	10
Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder	10
Övriga iakttagelser under renoveringen	11
Övriga handlingar med relevans för ärendet	11
	11

Karta över Skåne län med Kristianstad kommun blåmarkerad

Norra Strö utpekad

Sammanfattning av utförda åtgärder

I Norra Strö kyrka har delar av utrymmet under den bakre läktaren byggts om för att möjliggöra placering av en klimatstyrd visningsmonter för textilier.

Administrativa uppgifter

Objekt	Norra Strö kyrka
Socken	Norra Strö socken, 1092
Kommun	Kristianstad kommun
Län	Skåne
Länsstyrelsens beslut	2013-06-05, dnr 433-9036-13
Regionmuseets dnr	K12.30-182-13
Beställare	Araslövs församling
Snickare	Anders Håkansson
Målare	Leif Olsson, Tomelilla
Antikvarisk medverkande	Regionmuseet Kristianstad/Landsantikvarien i Skåne genom Åsa Eriksson Green
Byggnadstid	juni–oktober 2013
Antikvarisk slutbesiktning	2013-10-15
Rapport granskad av	Emelie Petersson

Byggnadshistorik med relevans för ärendet

Norra Strö kyrka har med hjälp av en absidmålning daterats till senare delen av 1200-talet. Den ursprungligen romanska kyrkobyggnaden med långhus, kor och absid försågs med fristående klockstapel. År 1837 uppfördes västtornet där kyrkans huvudingång numer är belägen. Enligt uppgift tillkom orgel med nygotisk orgelfasad under 1860-talet (orgelverket byttes ut 1966). Om hela bakre läktaren uppfördes vid detta tillfälle, eller redan då tornet byggdes, är inte känt.

Kring 1948 skedde en omfattande ombyggnad då bland annat elektrisk uppvärmning installerades, ny inredning tillkom i tornrummet, bisättningsrum, och toalett byggdes. Den befintliga läktarunderbyggnaden med masonitväggar, kalkstensgolvet i vapenhuset och de fanerade dörrarna samt hela vapenhusets disposition härrör från denna renovering.

Utförda åtgärder

För att skapa utrymme för visningsmontern för textilier har en del av den läktarunderbyggnad som tillkom 1948 rivits. Läktarunderbyggnaden var symmetriskt utförd och tillskapade bl.a. två mindre rum under läktaren. Det södra av dessa två är nu rivet. Rivningen omfattade en enkelt uppförd vägg mot kyrkorummet klädd med målade masonitskivor. En dörr till vapenhuset har satts igen. Den bakre

Den övre bilden visar läktarunderbyggnaden från 1948 före åtgärd. Den nedre bilden visar resultatet efter ombyggnaden och med visningsmontern för textilier på plats.

Efter att masonitväggen tagits ner framkom en del äldre måleri i taket och på pelarna som bär upp läktaren. Bilden överst till höger visar dekorativt måleri i taket under läktaren som sannolikt enbart täckts över med masonitskivor vid 1948-års renovering. Notera det underliggande färglagret på kapitälet.

Nederst till vänster fronten på textilskåpet. En ektröskel täcker skarven mellan det äldre golvet i kyrksalen och det mer sentida i den f.d. läktarunderbyggnaden. Bilden till höger visar textilskåpet på plats.

bänken i södra bänkkvarteret har tagits bort för att skapa ett större utrymme och bättre tillgänglighet till visningsmontern. Bänken förvaras i tornrummet.

Väggarna och taket i utrymmet för visningsmontern var målade i en äggskalsfärgad kulör, golvet var ett obehandlat golv av smala brädor. Vägg, tak och golv har nu målats två gånger med linoljegrund och en gång i samma blekgröna kulör som övriga läktarunderbyggnaden, tillblandad efter färgprov av Ottossons färgmakeri. Visningsmontern har målats med linoljefärg från Ottossons. Färgsättningen har utgått från de två kulörerna som finns på bänkinredningen i kyrkan, en brunröd kulör som blandats av 2/3 guldockra och 1/3 bränd umbra, och en grön kulör som blandats på plats av S NCS 6020-G70Y och bränd umbra. Pelarna har skrapats och tvättats med såpa. Kapitälerna har målats med linoljefärg i bränd umbra.

I vapenhuset

I samband med att dörren mellan vapenhuset och läktarunderbyggnaden sattes igen har ytskikten i vapenhuset åtgärdats. Både väggar och tak var klädda med masonit. Vägg och listverk var målade i samma blekgröna kulör som läktarund-

De övre bilderna visar vapenhuset klätt med masonit som var i behov av underhåll. När dörren till det rum som nu rymmer visningsmontern sattes igen kläddes väggar och tak med gips som målades i en äggskalsfärgad kulör. De nedre bilderna visar resultatet.

erbyggnaden i kyrkorummet. Vid ombyggnaden har väggar och tak klätts med 6 mm gipsskivor och sedan målats två gånger med linoljegrund och en gång med vit linoljefärg. Fönstret ovan västporten har också målats med vit (titanzink) linoljefärg. På golv- och dörrlistor har den gröna kulören bibehållits. Dörrarna i vapenhuset har rengjorts och behandlat med Le Tonkinois träolja två gånger.

Avvikelser från handlingarna

Åtgärderna har genomförts i dialog med medverkande antikvarie och i enlighet med handlingarna. I de fall frågeställningar uppstått har dessa kommunicerats med länsstyrelsens handläggare. Den största tillkommande åtgärden var att klä väggarna i vapenhuset med gips då bedömningen gjordes att den befintliga masoniten inte utgjorde ett bra underlag för målning.

Kulturhistorisk bedömning av utförda åtgärder

De genomförda åtgärderna har resulterat i att kulturhistoriskt värdefulla textilier på ett säkert sätt blivit tillgängliga för kyrkans besökare. De ändringar som genomförts i kyrkorummet har omfattat sekundära tillbyggnader från 1940-tal, en årsring som fortfarande är tydlig i både läktarunderbyggnaden och vapenhuset. Sammanfattningsvis bedöms åtgärderna som positiva för kyrkan ur kulturhistorisk synvinkel.

Övriga iakttagelser under renoveringen

De kolonner som bär upp läktaren har i kyrkorummet vid något tillfälle avlutats. Vid rivningen av läktarunderbyggnadens vägg framkom spår av grön grundfärg vilket stämmer överens med färgsättningen på de marmorerade kolonner som återfinns i tornrummet. Kapitälerna på kolonnerna är idag målade med en rödbrun kulör, samma som bänkinredningen. När intäckta delar av dessa frilades kom en mörkare brun, eventuellt en ek-imitation, fram.

Övriga handlingar med relevans för ärendet

2011-10-08	Klimatstyrd visningsmonter, beskrivning
2013-04-04	Tillståndsansökan
2013-05-06	Komplettering av tillståndsansökan
2013-06-05	Länsstyrelsens beslut dnr 433-9036-13

Kristianstad 2013-11-20

Åsa Eriksson Green

Bilden till vänster visar utrymmet under läktaren före rivning. Bilden till höger visar rummet under läktaren som nu införlivats med kyrksalen. Dörren har satts igen.

Regionmuseets E-rapportserie 2013

Kulturmiljö

1. Utvändig renovering av Stoby kyrka, Stoby sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2012
2. Brösarps station, Ravlunda sn, AM, Helena Rosenberg, 2012
3. Gustav Adolfs kyrka – invändig ombyggnad, Helsingborg sn, AM, Maria Sträng, 2011–2012
4. Vittskövle kyrka – invändig ombyggnad, Vittskövle sn, AM, Jennie Björklund, 2012
5. Vattenmöllan – omläggning av östra takfallet, Brunnby sn, AM, Ingela Blomén, 2012
6. Stångby kyrka – tillgänglighetsanpassning av entré, Stångby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
7. Västra Hoby kyrka – tillgänglighetsanpassning av entré, Västra Hoby sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
8. Håstads kyrka – tillgänglighetsanpassning av entré, Håstad sn, AM, Kerstin Börjesson, 2012
9. Tyggården, Kristianstad sn, AM, Helena Rosenberg, 2012
10. Hustoftagården, Väsby sn, AM, Anna Rabow och Heikki Ranta, 2010
11. Villa Sagan, Örkelljunga sn, AF, Helena Rosenberg, 2013
12. Norra Strö kyrka – ommålning av plåttak, Norra Strö sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2008
13. Tobaksfröer i Skåne, Förstudie, Åsa Jakobsson, 2012
14. Helsingborgs rådhus – trappräcke i västra trapphallen, Helsingborgs sn, AM, Maria Sträng, 2011
15. Inventering och värdering av stenmurar i området Galgbacken, Dalby, PJ, Åsa Jakobsson och Patrik Olsson, 2013
16. Norra Mellby kyrkogård, Norra Mellby sn, VP, Jennie Björklund, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2012
17. Fritidsbadet i Ystad, Ystad sn, AF, Anna Rabow och Helena Rosenberg, 2013
18. Krubbemölla – omläggning av stråtak och restaurering av kvarnränna, Vitaby sn, AM, Emelie Petersson, 2013
19. Ekestad folkets park – renovering av betongtrappa, Österslöv sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013
20. Ballingstorp och Per-Ols – diverse åtgärder 2013, Kviinge sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013
21. Håstads kyrka – renovering av värmeanläggning, Håstad sn, AM, Kerstin Börjesson, 2013
22. Häglinge kyrkogård, Häglinge sn, VP, Åsa Eriksson Green, Åsa Jakobsson och Emelie Petersson, 2012
23. Hardeberga kyrka – kistplåtar i vapenhuset, Hardeberga sn, AM, Maria Sträng, 2011
24. Revinge kyrka – ny textilförvaring, Revinge sn, AM, Maria Sträng, 2011
25. Vittskövle slott 2013, Vittskövle sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013
26. Villa Petterssons tak, Svalöv sn, AM, Anna Rabow, 2012
27. Agusastugan 2013, Andrarum sn, AM, Jimmy Juhlin Alftberg, 2013
28. Buxbomen i Skåne, Skåne län, KA, Cissela Olsson och Anna Rabow, 2012
29. Hosaby 11:16 i Hörvik – omläggning av tak, Mjällby sn, AM, Helena Rosenberg, 2013
30. Näsums kyrka – invändig renovering och tillgänglighetsanpassning, Näsums sn, AM, Åsa Eriksson Green, 2010
31. Glimmebodagården – vårdåtgärder 2013, Brösarps sn, AM, Emelie Petersson, 2013
32. Väsby kyrka – utvändig renovering, Väsby sn, AM, Maria Sträng, 2013
33. Gräsma kvarn, Huaröd sn, VP, Jimmy Juhlin Alftberg och Helene Stalin Åkesson, 2013
34. Norra Strö kyrka – ombyggnad för visningsmonter, Norra Strö socken, Åsa Eriksson Green, 2013

Förkortningar:

AF-antikvarisk förundersökning
AK- antikvarisk kontroll
AU-arkeologisk utredning
DK- dokumentation, övrigt

FU- arkeologisk förundersökning
KA- kulturhistorisk analys
MD-murverksdokumentation
OU- osteologisk undersökning

PJ- projektrapport
UN- arkeologisk undersökning
BD- byggnadsdokumentation
BAD-byggn-ark-dokumentation

